

Osoba opatrovníka podle

V kontextu srovnání stávající právní úpravy a rekonstrukce, která vyústila v přijetí nového občanského zákoníku účinného od 1. 1. 2014, vyplývá, že doposud byla právní úprava opatrovnictví, včetně požadavků na osobu opatrovníka a výkon jeho funkce, velice stručná. Je tak zřejmé, že v praxi se za stávajících podmínek postupuje spíše dle dlouholeté výkladové a rozhodovací praxe, resp. dle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, než dle právních pravidel. V rámci nového občanského zákoníku opatrovnictví získalo daleko větší prostor s cílem upravit moderní přístup k péči o opatrovance se zřetelem na důsledné prosazování jejich práv a povinností. Taková úprava by však byla v praxi neúčelná, pokud by nebyla stanovena pravidla pro výběr opatrovníků a stanoven rozsah jejich práv a povinností.

■ **Text: Mgr. Lucie Neubertová,**
KMVS, advokátní kancelář, s. r. o.

➤ Kritéria výběru opatrovníka

Požadavek na výběr opatrovníka je ve stávajícím občanském zákoníku a soudní judikatuře vymezen tak, že by se mělo jednat o fyzickou osobu, která s ustanovením opatrovníka souhlasí a která současně splňuje podmínky pro to, aby mohla činnost opatrovníka vykonávat. Takovou osobou může být buď někdo z příbuzných opatrovance, anebo jiná vhodná osoba (v takovém případě se může jednat i o osobu právnickou). Teprve v případě, že nelze ustanovit žádného z příbuzných ani žádnou jinou vhodnou osobu, ustanoví soud výjimečně a neprodleně veřejného opatrovníka.

Nový občanský zákoník vychází v podstatě z obdobné premisy, nicméně klade větší nároky na výběr opatrovníka a také přináší některé nové instituty. Soud bude podle nového občanského zákoníku předně povinen zjišťovat, zdali člověk v minulosti neučinil tzv. předběžné prohlášení. V očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat totiž člověk nově bude moci projevit vůli, aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem. Teprve v případě, že člověk neučinil předběžné opatření a ani nenavrhl žádnou osobu, která by se mohla stát opatrovníkem, soud jmenuje opatrovníkem zpravidla příbuzného nebo jinou osobu opatrovanci blízkou. Platí však, že takovou osobou může být pouze ten, kdo osvědčil, že má o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a je schopen jej projevovat i do budoucna. Ve smyslu nové právní úpravy se za osobu blízkou stále považují příbuzní v řadě přímé, sourozenec, manžel a partner jako v minulosti. Jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se i nadále pokládají za osoby sobě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Podle nového občanského zákoníku jsou za osoby blízké nově považovány též osoby sešvagřené (tj. příbuzní manžela) nebo osoby, které spolu trvale žijí, pokud není prokázán opak.

Poslední variantou bude i nadále možnost zvolení veřejného opatrovníka. Způsobilost být veřejným opatrovníkem má dle nového občanského zákoníku obec, kde má opatrovanec bydliště, anebo právnická osoba zřízená touto obcí k plnění úkolů tohoto druhu. Zákonodárce do nového občanského zákoníku však nově upravil, že jmenování veřejného opatrovníka není vázáno na jeho souhlas. Při výběru opatrovníka přihlédne soud k přáním opatrovance, k jeho potřebám i k podnětům osob opatrovanci blízkých, sledují-li jeho prospěch, a dbá, aby výběrem opatrovníka nezaložil nedůvěru opatrovance k opatrovníkovi.

Je třeba zdůraznit, že i dle nové právní úpravy bude platit pravidlo stávající praxe, že opatrovníkem nelze jmenovat osobu, která sama není způsobilá právně jednat, nebo osobu, jejíž zájmy jsou v rozporu se zájmy opatrovance. Nový občanský zákoník nově upravuje, že opatrovníkem nelze jmenovat provozovatele zařízení, kde opatrovanec pobývá nebo které mu poskytuje služby, nebo osobu závislou na takovém zařízení.

Podle nového občanského zákoníku také platí, že člověk je oprávněn mít více opatrovníků, pokud je součástí zastupování také správa jmění. Pokud je jmenován opatrovník pro správu jmění nebo jeho části a zároveň opatrovník pro osobní záležitosti (tzv. opatrovník osoby), pak pouze opatrovník osoby opatrovance výlučně zastupuje před soudem, a to i když se záležitost týká spravovaného jmění.

➤ Povinnosti opatrovníka

Na rozdíl od stávající právní úpravy nový občanský zákoník obsahuje řadu ustanovení, která upravují povinnosti opatrovníka. Mezi povinnosti opatrovníka náleží udržovat s opatrovancem vhodným způsobem a v potřebném rozsahu pravidelné spojení a projevovat o opatrovance skutečný zájem. A stejně tak dbát o jeho zdravotní stav a starat se o naplnění opatrovancových práv a chránit jeho zájmy. V případě, že opatrovník bude rozhodovat o opatro-

vancových záležitostech, je povinen opatrovanci vysvětlit srozumitelně povahu a následky rozhodnutí.

Ve smyslu nového občanského zákoníku opatrovník při plnění svých povinností naplňuje opatrovance právní prohlášení a dbá jeho názorů, i když je opatrovanec projevil dříve, včetně přesvědčení nebo vyznání. Opatrovník k nim soustavně přihlíží a zařizuje opatrovance záležitosti v souladu s nimi. Není-li to možné, postupuje opatrovník podle zájmů opatrovance. Opatrovník dbá, aby způsob opatrovance života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním opatrovancovým předstávám a přáním. Tyto povinnosti, přestože patří mezi klíčové aspekty opatrovnictví, dosud nebyly předmětem úpravy stávajícího občanského zákoníku; jejich vymezení i na úrovni národní legislativy by proto mělo přispět k posílení postavení opatrovance.

Rozsah opatrovníkových práv a povinností určuje soud. Dle nového občanského zákoníku se však výslovně uvádí limity opatrovnictví. Opatrovník není oprávněn za opatrovance jednat v záležitostech týkajících se vzniku a zániku manželství, výkonu rodičovských povinností a práv, jakož i pořízení pro případ smrti (např. závěť) nebo prohlášení o vydědění a jejich odvolání. Odůvodňují-li to okolnosti, může soud opatrovníkovi uložit, aby se v přiměřeném rozsahu pojistil pro případ, že při výkonu své funkce způsobí opatrovanci nebo jiné osobě škodu.

Stejně jako v dosavadní právní úpravě, spravuje-li opatrovník jmění zastoupeného, náleží mu vykonávat běžnou správu takového jmění. Pokud má však opatrovník řešit záležitost, která není běžná, vyžaduje se k nakládání se jměním zastoupeného schválení soudu.

Nový občanský zákoník dále v souvislosti se správou jmění opatrovance ukládá, že opatrovník nesmí bez souhlasu soudu:

- zavázat opatrovance k plnění některému z členů opatrovnícké rady nebo osoby tomuto členu blízké,

nového občanského zákoníku

- nabýt pro opatrovance nemovitou věc nebo podíl na ní ani opatrovancovu nemovitou věc nebo podíl na ní zcizit¹ či zatížit,
- uzavřít za opatrovance smlouvu zavazující ho k trvajícímu nebo opakovanému plnění na dobu delší než tři roky,
- odmítnout dědictví nebo jiné plnění z pozůstalosti,
- zavázat opatrovance k bezúplatnému plnění jiné osobě, ledaže se jedná o dar poskytnutý k obvyklé příležitosti podle zásad slušnosti v přiměřeném rozsahu a opatrovanec je schopen úsudku a projevil s darem souhlas.

Kromě toho opatrovník nesmí bez souhlasu soudu naložit s majetkem opatrovance, jedná-li se o:

- nabytí nebo zcizení majetku v hodnotě převyšující částku odpovídající pětisetnásobku životního minima jednotlivce,

¹ Zcizení věci jako občanskoprávní termín znamená pozbytí vlastnického práva k věci. Zcizení se tedy provádí např. prodejem, darováním, směnou apod. Je tím tedy vyjádřen opak od nabytí majetku.

- nabytí nebo zcizení majetku převyšující jednu polovinu opatrovancova majetku, ledaže tato polovina představuje hodnotu jen nepatrnou a nejedná se o věc, která je pro opatrovance věcí zvláštní obliby,
- přijetí nebo poskytnutí půjčky, úvěru nebo jistoty ve výše uvedených hodnotách.

Opatrovník, který spravuje jmění opatrovance, bude povinen dle nového občanského zákoníku vyhotovit do dvou měsíců od svého jmenování soupis spravovaného jmění a doručit jej soudu, opatrovanci a opatrovnické radě. Za trvání opatrovnickví vyhotoví opatrovník vyúčtování správy jmění každoročně vždy do 30. června. Opatrovník doručí každé vyúčtování opatrovanci, opatrovnické radě a soudu. Opatrovník, jehož funkce končí, doručí konečné vyúčtování správy jmění opatrovanci, opatrovnické radě a soudu, popř. také dalšímu opatrovníkovi nebo soudnímu komisaři jmenovanému v řízení o dědictví. Zemře-li opatrovník, vydá soudu, který jej jmenoval, listiny a další

doklady týkající se opatrovance a jeho záležitostí každý, kdo má tyto listiny a doklady u sebe.

Dle nové právní úpravy by také mělo platit, že překročil-li opatrovník své oprávnění, zavazuje právní jednání opatrovance, pokud překročení schválí bez zbytečného odkladu. Není-li právní jednání bez zbytečného odkladu schváleno, je opatrovník, který právně jednal za jiného, zavázán sám. Osoba, se kterou bylo jednáno a která byla v dobré víře, může na opatrovníkovi požadovat, aby splnil, co bylo ujednáno, anebo aby nahradil škodu.

Opatrovnickví může zaniknout odvoláním opatrovníka. Soud odvolá opatrovníka na jeho žádost, nebo z vlastního rozhodnutí, pokud opatrovník neplní své povinnosti. Soud je povinen zároveň opatrovanci jmenovat nového opatrovníka. Dle nového občanského zákoníku opatrovnickví nezaniká smrtí opatrovníka nebo jeho odvoláním. Dokud soud nejmenuje nového opatrovníka, opatrovnickví bude přecházet na veřejného opatrovníka.

PR TROPICO

100% ovocné džusy TROPICO – přirozený a efektivní příjem vitamínů

Dostatečný denní příjem vitamínů je pro každého člověka a jeho organismus zásadní, a to v každém věku. Po většinu života není jejich příjem nikterak komplikovaný, pokud tedy na tuto potřebu prospěšnou našemu zdraví myslíme. Jíst dostatek toho správného ovoce je snadné a také neefektivnější. Ovšem s přibývajícím věkem může být tento způsob přijímání vitamínů problematictější. V důchodovém věku již může být tato cesta dokonce zcela nemožná. Nejčastější příčinou jsou pochopitelně potíže s rozkousáním potravy, existují ale i další důvody. Někomu může vadit případná kyselost ovoce, problém může být také s ovocem, které je potřeba oloupat. S těmito potížemi se potýká celá řada klientů sociálních zařízení. Tyto problémy se ale dají jednoduše a velice efektivně vyřešit podáváním džusů se 100% podílem ovoce, ve kterých jsou zachovány všechny pro organismus prospěšné látky, především vitamíny a vláknina. Všechna tato kritéria splňují 100% ovocné šťávy - koncentráty společnosti Tropicco.

Tato ovocná šťáva je tvořena šťávou získanou přímo z vyzrálého ovoce, neobsahuje tedy přidaný cukr, není pasterovaná, nemá konzervanty ani „éčka“. I proto je tento džus vhodný pro diabetiky, ale také pro děti. Ovoce je po sklizení na brazilských nebo indonéských plantážích přímo zde rozdrceno a odstředěním zbaveno vody. Ihned po výrobě jsou tyto koncentráty zmrazeny na -18°C, a tudíž nepotřebují být doplněny žádnými konzervačními látkami.

Společnost Tropicco dodává tyto koncentráty ve třech kategoriích. První jsou koncentráty, které se ředí studenou pitnou vodou, další se připravují smícháním s horkou pitnou vodou. Třetí kategorií jsou koncentráty na ochucení mléka, jako např. jahoda, banán, mango atd. Celkem tedy společnost dodává více než osmnáct ovocných příchutí. Koncentrát je balen do 1kg sáčků. Smícháním s pitnou vodou (doporučuje se ředění 1:6) dostane-

me 100% přírodní džus.

Kromě toho Tropicco dodává čistou koncentrovanou přírodní citronovou šťávu v 35 g balení, vhodnou k dochucení čajů nebo na zálivku salátů apod. Tyto ovocné koncentráty, které jsou stoprocentně přírodního původu, získaly některá ocenění, jako např. A-KLASA, Košer a jiné ISO certifikáty. Společnost Tropicco také nabízí svým zákazníkům několik druhů jak ovocných, tak bylinných čajů. Nejen pro personál sociálních zařízení zajišťuje Tropicco i pracovní oděvy a obuv z kvalitních materiálů.

100% ovocné džusy společnosti Tropicco jsou efektivním řešením, jak zajistit nejen klientům sociálních služeb formou nápojů tolik potřebné vitamíny. Zároveň s přísunem vitamínů dochází také k lepšímu dodržování pitného režimu, který by se měl pohybovat okolo 2 až 3 litrů vypitých tekutin denně.

Distribuce produktů této společnosti probíhá po celé České republice prostřednictvím obchodních zástupců.

Další informace jsou k dispozici také na webových stránkách www.tropicco.cz.

